

Вх. №...../.....2023 г.

ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДОКЛАД
от
дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“

Относно: проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 42 от Закона за енергетика (ЗЕ) по предложение на оператора на съответния борсов пазар Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) одобрява правила за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия. В изпълнение на това законово правомощие КЕВР е одобрила предложените от „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД, борсовия оператор) Правила за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия - ПРОБПЕЕ, Правилата, обн. ДВ, бр. 55 от 19.06.2020 г., посл. ред. ДВ, бр. 74 от 2022 г., които са в сила към настоящия момент.

С писмо с вх. № Е-13-210-10 от 28.03.2023 г. от БНЕБ ЕАД са постъпили предложения за изменение и допълнение на ПРОБПЕЕ. В тази връзка със Заповед № З-Е-148 от 20.04.2023 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да извърши анализ на постъпилото предложение и да изготви доклад и проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия (проект на ПИД на ПРОБПЕЕ).

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

БНЕБ ЕАД с писмо с вх. № Е-13-210-10 от 28.03.2023 г. е направило предложения за изменение и допълнение на чл. 13, чл. 19, чл. 21, чл. 22, чл. 25, чл. 28, чл. 31, чл. 35, чл. 71, чл. 122, чл. 127, чл. 150, чл. 151, чл. 206, чл. 208, чл. 209, чл. 212, чл. 213, чл. 214, чл. 216, чл. 217, чл. 220, чл. 222, чл. 224, чл. 235 и чл. 318, за създаване на чл. 76а, чл. 206а, чл. 219а, чл. 223а, чл. 226а, чл. 226б, чл. 226в, чл. 226г, чл. 226д, чл. 226е, чл. 226ж и чл. 226з и за отмяна на чл. 53, чл. 54, чл. 123, чл. 124, чл. 207, чл. 210, чл. 211, чл. 218, чл. 227, чл. 228, чл. 229, чл. 230, чл. 231, чл. 232, чл. 233, чл. 275, чл. 276 и чл. 278.

Постъпилите предложения, ведно с мотивите на борсовия оператор, както и мотивите за отхвърляне на част от тях, са отразени в съгласувателна таблица, приложение към настоящия доклад.

Съгласно чл. 317 от ПРОБПЕЕ всички промени в Правилата се одобряват от КЕВР и се публикуват на интернет страницата на БНЕБ ЕАД. Предвид посочената разпоредба предложенията на БНЕБ ЕАД за изменение и допълнение на ПРОБПЕЕ следва да бъдат

разгледани от КЕВР, като в хода на тяхното разглеждане следва да се вземат предвид относимите разпоредби на Закона за нормативните актове (ЗНА).

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗНА, в редакцията обн. ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г., проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконовни нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното, в настоящия доклад са изложени мотивите за приемането на проект на ПИД на ПРОБПЕЕ, както следва:

1. Причини, които налагат изменението и допълнението на ПРОБПЕЕ:

Изменения и допълнения в ПРОБПЕЕ се налагат с оглед смекчаване на финансовите рискове за борсовия оператор, в т.ч. забавено изпълнение или пълно неизпълнение на задължение на търговски участник за плащане на пазарни сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“, неизпълнение на задължение на търговски участник за актуализиране размера на наличното обезпечение до размера на изискуемото такова, неизпълнение на задължение на търговски участник за поддържане на размера на наличното обезпечение по-голямо от общото задължение към борсовия оператор и др.

Необходимост от промени в ПРОБПЕЕ е налице и във връзка с прецизиране на процедурата по регистрация, както и със създаването на по-голяма яснота по отношение реда и начина за определяне на параметрите на търгуваните продукти на пазарни сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“ и критериите за тяхното активиране и съпоставяне.

Също така, в резултат от натрупаната практика от работата на борсовия пазар и неговото администриране, е установена необходимост от прецизиране на отделни разпоредби от Правилата.

Отделно от горното, с проекта на ПИД на ПРОБПЕЕ са предвидени изменения на разпоредби от Правилата за търговия с електрическа енергия с оглед прецизиране и правно техническото структуриране на нормативния акт.

2. Целите, които се поставят:

Основната цел на проекта на ПИД на ПРОБПЕЕ е регламентирането на нов механизъм за управление и ограничаване на финансовия риск за оператора чрез въвеждане на лимит за търговия на краткосрочните пазарни сегменти, в резултат на което борсовият оператор вече няма да определя изискуемо обезпечение. Търговските участници ще имат възможност да сключват сделки за покупко-продажба на електрическа енергия в рамките на лимита за търговия, определен от самите тях. Този лимит ще бъде общ за пазарните сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“. Първоначалният лимит за търговия на търговски участник ще представлява разликата между стойността на наличното обезпечение и стойността на минималното обезпечение. Разполагаемият лимит за търговия на търговски участник във всеки един момент ще представлява разликата между първоначалния лимит за търговия и блокираната от функционалността „Проверка на лимити за търговия“ сума на максималната стойност на задължението, което може да бъде породено от регистрираните оферти за покупки на положителни цени и/или продажби на отрицателни цени и/или сключените сделки за

покупки на положителни цени и/или продажби на отрицателни цени и/или нетната сума на задълженията на търговския участник към борсовия оператор. Предвижда се проверка относно обезпечеността на оферти и сделки на търговските участници на пазарни сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“ да се извършва автоматично посредством функционалността „Проверка на лимити за търговия“, при която не се допуска подаване на оферти, чиято максимална стойност надхвърля разполагаемия лимит на търговския участник.

С предложението за промяна на чл. 71 и чл. 122 от ПРОБПЕЕ се цели всички параметри на продуктите за търговия на пазарни сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“ да се регламентират в Инструкция № 6 „Спецификация на търгуваните продукти“.

Чрез изменението на чл. 13, чл. 21, чл. 22, чл. 25, чл. 28 от ПРОБПЕЕ се цели: заявителят да посочва банкова сметка още на етап подаване на искане за регистрация; придобиването на статус „Активен“ на борсовия пазар и вписването на търговския участник в регистъра по чл. 311 от ПРОБПЕЕ да се обвърже с придобиването на такъв статус и в съответните регистри, поддържани от независимия преносен оператор; изрична уредба на случаите, в които операторът не дължи възстановяване на заплатени такси; подобряване на концепцията за ограничен и непрехвърляем достъп до електронната система за търговия и отмяна на изискването за предварително обучение на отговорниците за сетълмент и обезпечения.

Също така, в резултат от натрупаната практика от работата на борсовия пазар и неговото администриране, се установяват неточности и пропуски в някои разпоредби на ПРОБПЕЕ, които следва да бъдат прецизирани или отстранени.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на ПИД на ПРОБПЕЕ не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

Въвеждането на нов механизъм за управление и ограничаване на финансовия риск за оператора чрез въвеждане на лимит за търговия на краткосрочните пазарни сегменти е целесъобразно и подходящо не само при по-голяма волатилност на пазара и за постигане на по-високи клирингови цени, но в по-общ план, ще минимизира риска от неизпълнение на парични задължения от страна на търговските участници, които сами ще определят размера на лимита за търговия и ще планират по-добре подаваните от тях оферти, сключваните сделки и паричните потоци. По-специално, рискът за борсовия оператор от изпадане на търговски участник в несъстоятелност ще бъде сведен до минимум поради невъзможността за възникване на парични задължения на участниците, които да не могат да бъдат погасени посредством реализацията на предоставените в полза на БНЕБ ЕАД бързоликвидни обезпечения. С предлаганите промени в голяма степен ще се подобри дългосрочната финансова стабилност на борсовия оператор и ще се предотврати възникването на потенциално неблагоприятни последици за организирания борсов пазар на електрическа енергия, което като цяло ще доведе и до по-ниски разходи за осъществяване на дейността.

С промените на чл. 71 и чл. 122 от ПРОБПЕЕ ще се постигне по-голяма яснота в правната уредба, тъй като в съответствие с чл. 55 и чл. 99 от ПРОБПЕЕ и с оглед по-голяма оперативност търгуваните продукти на пазарни сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“ и техните параметри, както и критериите за тяхното активиране и съпоставяне, ще бъдат дефинирани изцяло в Инструкция № 6 „Спецификация на търгуваните продукти“. По този начин борсовият оператор ще може да реагира максимално бързо и адекватно на внезапни промени в пазарната конюнктура или в нормативната рамка, уреждаща отношенията на страните, участващи в пазарни обединения, както и в европейското законодателство, без за

това да е необходимо провеждането на сложни, в повечето случаи напълно излишни административни производства по изменение и допълнение на ПРОБПЕЕ.

Чрез изменението на чл. 13, чл. 21, чл. 22, чл. 25, чл. 28 от ПРОБПЕЕ ще се прецизира и облекчи процедурата по регистрация на борсовия пазар, което ще улесни най-вече новите търговски участници.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на ПИД на ПРОБПЕЕ е в съответствие и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз. Проектът на ПИД на ПРОБПЕЕ е съобразен с изискванията на Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 05.06.2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия и на Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС.

При одобряване на предложения проект следва да бъде проведена процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. Проектът на ПИД на ПРОБПЕЕ следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. Следва да бъде проведено обществено обсъждане на проекта, като на заинтересованите лица бъде предоставен подходящ срок за изразяване на становища и предложения по него.

Всички предложени промени, свързани с въвеждането на новия модел за управление на риска на БНЕБ ЕАД, са част от изработен в координационен процес с доставчика на услугата Nord Pool AS общ алгоритъм, който следва да се прилага от 08.06.2023 г. Поради това, към тази дата е необходимо да са в сила и измененията и допълненията, предвидени с проекта на ПИД на ПРОБПЕЕ. В случай, че процедурата по приемане на разглежданите изменения и допълнения на ПРОБПЕЕ, в т.ч. и обнародването и влизането им в сила не приключи до 08.06.2023 г. може да възникне риск от регистриране на необезпечени оферти, съответно до негативни финансови последици за оператора.

Във връзка с горното е необходимо да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ възможност Комисията да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни, за предложения и становища по проекта на ПИД на ПРОБПЕЕ от публикуването му за обществени консултации.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 14 и чл. 21, ал. 1, т. 42 от Закона за енергетиката, чл. 317 от Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, чл. 26 от Закона за нормативните актове, чл. 43, ал. 1, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да обсъди следните

РЕШЕНИЯ:

- 1. Да приеме настоящия доклад;**
- 2. Да приеме проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия;**
- 3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта по т. 2, като на участниците в него да се осигури възможност и за дистанционно участие;**
- 4. Да определи дата, час и място за провеждане на обществено обсъждане на проекта по т. 2, които да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията;**

5. Да публикува проекта по т. 2, ведно с доклада и съгласувателната таблица, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации;

6. Да определи 14-дневен срок за предложения и становища във връзка с публикувания проект по т. 2 след провеждане на общественото обсъждане и на Портала за обществени консултации.

Приложения:

1. Проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия;
2. Съгласувателна таблица.